

NOVA

SOČA

(Izdaja za Gorico)

„Nova Soča“

izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gl. 4.40,
Pol leta „ 2.30,
Četrť leta „ 1.10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

Uredništvo in upravnistvo je v Marzinjehi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Oznaniła

in „poslanice“ plačajo se za štiristopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v prodajalnici G. Likarja in v tobakarnah v Nunski in Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Nove Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Spinčičeva zadeva

v poslanski zbornici.

II.

Govor dr. Herolda.

(Dalje.)

To je prvi disciplinarni pregrešek, drugi bi pa bil agitatoriško delovanje. Predno spregovorim o tem pobjiže, dotakniti se moram odnošajev, kakoršni so bili pred tem odlokom. Poslanec Spinčič deluje v učiteljski stroki od leta 1876. in je profesor že od leta 1877.; najprvo je bil na učiteljsku v Kopru; pozneje je postal po naredbi naučnega ministerstva z leta 1882. okrajni šolski nadzornik v Kopru in za tem za šolski okraj Volosko; upravljal je torej dva šolska okraja ter je deloval v tej lastnosti do leta 1887. Od leta 1882. je Spinčič poslanec deželnega zbora istrskega, ali še le od leta 1885. ali 1886. opaziti je bilo nekako zivalneje narodno gibanje mej istrskimi Hrvatimi in Slovenci, neko zivalnejše in razsežnejše delovanje v obrambo njih lastne narodnosti ter v odstranitev vsega, kar jo pritiska.

Ze z letom 1887. postalo je menda — jaz ne vem in se tega tudi ni povedalo — gospoda poslanca Spinčiča stališče v Kopru, torej v Istri sami, zelo neprijetno nekim činiteljem; očitati mi seveda niso mogli ničesar, kakor to, da je bil mož, ki ni bil Slovan le po rodu, ampak ki je imel pri tamošnjih odnošajih tudi pogum, povedati, da je Slovan. Premestili so ga v letu 1887. iz službenih ozirov. (Čujte, čujte! s strani somišljenikov.) Kaki so bili ti oziri, tega ne vem; premestili so ga v Gorico, ne za kazen, kakor se dogaja včasih. Kajti vi veste, gospodje moji, da značijo pod sedanjim naučnim ministrom „službeni oziri“ nekak način milejšega kažnjevanja; ni treba govoriti o disciplinarnem pregrešku (Poslanec dr. Vašaty: Policijske naredbe!), ni treba preiskovati, niti ni treba izdati kake razsodbe, določujoče krivdo, ampak premesti se kar jednostavno. (Tako je! s strani somišljenikov.) Da to premeščenje ni imelo kažnjivega značaja, razvidno je iz besedila v odloku tamošnjega c. kr. okrajnega glavarstva z dne 31. decembra 1887, s kojim se je gospodu poslancu Spinčiču prijavilo to premeščenje. Sicer pa ima gospod poslanec Spinčič v obilici pismenih in ustmenih zahval. (Veselost.) Deželna šolska oblast priznavala je vedno, da je dobila v njem ne le dobrega, izvrstnega in pridnega

učitelja, ampak tudi izbornega nadzornika ter da stoji pred nami brez madeža v vsakem pogledu, in to tudi proti najstrožji kritiki nasprotne mu šolske oblasti. To pa ni pomagalo čisto nič.

Pripomniti moram še, da je gospod posl. Spinčič mimo tega član raznim izpravevalnim komisijam ter da so mu poverili sestavo učnih načrtov; in ako bi bilo morda to dokaz tudi za visoko zbornico — in jaz menim, da to more biti dokaz — gleda na njegovo mišljenje, čustvovanje in njegove tendencije, navesti hočem, da so naprosili g. poslanca Spinčiča, naj spiše tudi on kak sestavek o narodnem življenju po Istri za delo, ki se je uredovalo pod njegovo cesarsko visokostjo, cesarjevičem Rudolfom: „Avstro-Ogerska v besedi in sliki“. Jaz menim, da ne bi bili poverili sodelovanja pri takem delu, ki je bilo pod pokroviteljstvom njeg. cesarske visokosti nadvojvode Rudolfa, kakemu revolucionarju ali trdopozicijskemu nadahnjenu človeku; človeku, ki špekuliruje na to, da se odtrže od avstro-ogerske monarhije.

Gospoda moja! Gospod posl. Spinčič bil je izvoljen — kakor sem že povedal — v deželni zbor istrski v letu 1882; v letu 1889. pa, ko so prišli Slovani istrski do večine v skupini kmečkih občin, izvolili so ga v deželni odbor istrski. Ze v tej lastnosti dobil je enkrat dopust, kajti že tedaj bil je v Gorici, a da more izvrševati mandat deželnega odbornika, dali so mu dopust in v letu 1889 — torej gospod posl. Spinčič pravo za pravo že od leta 1889. ni več v deželni službi — ampak njegovo mesto upravlja suplent, kojega vzdržujejo na njegove stroške (Čujte, čujte! s strani somišljenikov).

Pri občnih državnozbornskih volitvah v letu 1891. izvolili so poslanca Spinčiča jednoglasno v državni zbor, ne da bi bil formalno kandidoval v istem volilnem okraju, ki ga je izvolil, in ne da bi bil sklical kak volilni shod, da! ne da bi se bil skoro predstavljal svojim volilem, ampak le vsled njegove obče in dobro utemeljene priljubljenosti, kajti bil je mož, ki je umel ostati prijatelj svojemu narodu in dober služabnik svojega cesarja (Čujte, čujte! s strani somišljenikov. Posl. knez Lichtenstein: Dobro!) vzlic težavnemu stališču, kot državni uradnik pri tamošnjih odnošajih, kjer državne oblasti v vsakem trenutku z največjo energijo postavljajo proti slovanskemu življu (Dobro! s strani somišljenikov).

A tudi v nekem drugem volilnem okraju Istre bil je vroč volilni boj, in je res, da je poslanec Spinčič na nekak način posegel

v ta boj. No, in kako? Poučeval je — kakor se je dognalo — do njega obrnivše se volilce o njih volilnih pravicah (Posl. Brzorad: To naj je kažnjivo!), da naj reklamujejo, ako se hočejo postaviti proti krivicam in nedostatkom, in sploh jih je poučeval o vsakaterih posledicah.

Neki prestopke zagrešil se je pa vendarle pri tem: a to ni bila njegova stvar, ampak stvar c. k. politiških oblasti. (Pohvala s strani somišljenikov.) Te naj bi poučevali po Istri o pravicah in oblastih pri volitvah, ne pa da še same postopajo nepostavno in neredno, kakor se je dognalo v verifikacijskem odseku. (Tako je! s strani somišljenikov.) Če pa je že opravljal prenešana opravila politiških oblasti, hvaležni naj bi mu bili na tem, ako je bil pripravljen, postavnim potem poučevati volilce o njih politiških pravicah (Tako je! s strani somišljenikov), kajti politiška volilna pravica volilcev je tudi nekaj, kar spada mej politiške stebre monarhije. Vzemite le volilem pravo, nekakljeno politiško pravo, in vsi ministri niso za nič.

Toda storil je še več. Prišlo je do volitve, ki je bila, kakor veste, predmet obravnavanjem v verifikacijskem odseku in o kateri volitvi nočem pobjiže govoriti v tem trenutku; reči hočem le, da je verifikacijski odsek jednoglasno stavil predlog visoki zbornici, da se uniči ta volitev ter da je soi-disant izvoljeni (namišljeni) poslanec, ki je došel v zbornico, sam zapustil to visoko zbornico, predno je prišlo do sklepa, ker je imel zavest, kako izpade stvar zbok nepravilnosti njegove izlitve.

No, gospodje moji, pri tej volitvi so se dogodile nepravilnosti, da niti niso dopustili k volitvi volilnih mož, ki imajo večino mej hrvatskimi in slovenskimi volilnimi možmi. (Čujte! s strani somišljenikov).

Kaj se je zgodilo potem? Volilni možje prišli so naravnost k gospodu Spinčiču, da se pritožijo radi velike krivice; gospod poslanec je brzojavil predpostavljene oblasti, koja pa sicer ni nič ukrenila na to, kajti volitev se je vendarle izvršila. To je bilo njegovo prvo agitatoriško delovanje, da se je popel do zagovornika kršene in žaljene pravice in ker je imel pogum, povedati predpostavljene oblasti, kako se tolmačita postava in pravica. (Dobro! s strani somišljenikov.)

Kakor veste, volitev se je razveljavila ter v oktobru 1891. razpisala nova volitev, katere uspeh nam je znan; izvoljen je bil dr. Laginja.

Tudi povodom te volitve dogodile so se nerednosti pri volitvi volilnih mož.

Dne 19. oktobra, zli se mi, bila je volitev v nekem selu; tu se je zopet dogodila jedna izmej tistih groznih nepostavnosti in nepravilnosti proti hrvatskim volilnim možem; namenoma so hoteli pritirati take daleč, da bolj in bolj naraste razburjenje čustev, ki je navadno povsodi pri volitvah, da se ljudstvo nalujska ter da pride do izgredov ali morda celo do nasilstev, da se s tem prepreči volitev, o kateri je kazalo, da izpade neugodno za ono stranko, koja so podpirali vladni činitelji; s tem nočem obdolževati nobene stranke, volilni boji so volilni boji. Na to se prišli hrvatski volilni možje k Spinčiču, in on je bil isti, ki jih je prosil, naj bodo mirni; rekel je, da v Avstriji še veljata pravica in postava. (Posl. dr. Brzorad: **Molli se je!**) meneč, da je storil najbolje za svoje ljudstvo, ko je dne 20. oktobra 1891. brzojavil na njegovo ekselenco ministerskega predsednika o nerednostih in nepostavnem postopanju pri tej volitvi, koja objavo je popolnil dne 21. oktobra s pisano spomenico in 22. oktobra z nadaljnjim brzojavnim naznanilom. Brzojavke utegnejo biti v rokah ministra-predsednika, in lahko se prepričamo, da ni bilo v njih ničesar puntarskega ali agitatoriškega, kajti dolžnost je vsakemu državljanu, vladi prijaviti nepostavnosti in nepravilnosti.

Seveda, vsaj tudi ne more biti drugače, in na Dunaju ni izjeme: ako se pritožimo pri ministru-predsedniku proti kakemu namestniku ali upravitelju dežele, izroči se tožba dotičnemu zatožencu. Tako se je zgodilo najbrž tudi tu, kajti posledice pokazale so se že dne 24. oktobra, v štirih dneh. Kar nakrat dobi Spinčič povabilo, da se opraviči pri deželnem šolskem svetu v Trstu, ne radi brzojavke, ampak radi tega, kar je govoril v Zagrebu dne 5. in 6. septembra, torej za jeden in pol meseca popred. Oni časopis, ki je bil v podlago disciplinarni razsodbi deželnega šolskega sveta, „Il Diritto Croato“ z dne 16. septembra 1891, je bil izvestno vsaj 17. septembra v rokah predsednika deželne šolske oblasti v Trstu, torej več nego jeden mesec. Na to se seveda ni oziralo, takrat še ni bilo to pregrešek; ko se je pa Spinčič dne 20. oktobra pritožil pri ministru-predsedniku na tem, kar se je dogodilo pri volitvah v Istri, spomnili so se dne 24. oktobra kar nakrat, da je hotel v Zagrebu dne 6. in 8. septembra Avstrijo raztrgati. (Veselost.)

O tem, kako se je vršila disciplinarna preiskava, ne morem govoriti, ker mi ni znana v nje posamičnih delih; mogoče da to ni bilo povod, mogoče, da se bode skliceval namestnik Rinaldini (Posl. dr. Br-

LISTEK

Anton Pavša.

Beneško-slovenski rodoljub

(Konec.)

Gotovo si vsak bralec misli, da je mogla biti Pavši jako pri srcu „Družba sv. Mohorja“, ta preznamenita vseslovenska ustanova, ki se je zadnja leta nekoliko ukoreninila tudi med beneškimi Slovenci v veliko jezo naših nasprotnikov, kateri vendar vsak dan zatrjujejo, da so veliki prijatelji in pospešitelji prosvete. No mi, ki jih dobro poznamo, vemo, da oni niso prijatelji prosvete v obče, ampak le laške, lažnjivo-svobodnjaške prosvete. Toda vrnimo se k naši častitljivi družbi.

V letošnjem koledarju najdemo upisane štiri ude iz njegove rodbine, njega v Prosnidu, tri njegove brate pa v Oborči. V Prosnidu so zraven njega upisani še trije drugi domačini. Gotovo je to sad njegovega truda. Komu se bo to malenkostno zdelo. Ali v beneški Sloveniji se žal najde marsikatera duhovska občina, ki je gledel zemljepisne lege, kakor tudi gledel napredka prebivalcev v mnogo ugodnejših razmerah nego Prosnid, pa ne premore niti jednega uda „Družbe sv. Mohorja“, ker niti duhovnik sam ni upisan. Take so n. pr. Gorenjavas, Matajur, Gorenji Barnas, Sovodnje in druge. Dobro je rekel dopisnik z Beneškega v

„Novi Soči“ št. 51. l. l., da je glavna zasluga Pavševa, ako sploh se beremo v Mohorjevem koledarju imena vasij: Prosnid, Platišča, Zavrh, Podvrata, Subid in Tajpana, katere so vse na zapadni strani Beneške Slovenije.

Mnogokakemu bralcu je še v spominu, koliko suma je vzbudil lansko zimo omenjeni dopis „N. S.“ v lazi-svobodnjaškem in židovskem časnikarstvu v Avstriji in Italiji. Nemški in laški listi so tedaj vlačili po svojih predalih častito ime pokojnega Pavše. Da je moral v tem boju zoper prekrotke in prenesrečne beneške Slovence glavno ulogo igrati goriški „Corriere“ umè se samo ob sebi. Pri tej priliki je ta (prevajajoč iz graške „Tagesposte“) pokojnika imenoval: „Pauscini (!) il capo dei combattenti contro l'italianizzamento degli sloveni rimasti nel Veneto.“ — glavnega bojevnika proti pollaščevanju beneških Slovencev. Tudi „Neue fr. Presse“ je obirala uboega Pavša v nekem dopisu z Trbiža (ki je pa bil gotovo spisan v Gorici, v „Corrierovih“ krogih).

Ko je Pavša izvedel za ves ta šum in ropot v Izraelu in med lažnjivimi svobodnjaki, dejal je: „Naj le kričijo, kolikor jih je volja, meni ni prav nič mar. Žal, da sem bolan, sicer bi se morali še videti.“

Skoro ni treba omenjati, da je bil pokojnik zvest naročnik „Nove Soče“ in da je po mogočnosti skrbel za njeno razširjanje med beneškimi Slovenci. Čital je rad tudi marsikateri drugi slovenski in strokovni

časnik. Bil je član „Matice Slovenske“ in tudi „Matice Hrvatske“ — mej tem ko se zlasti pri „Matici Hrvatski“ premnogi avstrijsko-slovenski duhovniki pogrešajo.

Popotnik, kateri je došel v Prosnid, ter je bil Pavšev gost, je v njegovi izbi zagledal podobe, ki so ljube vsakemu slovenskemu očesu in srcu n. pr. sv. Cirila in Metoda s podpisom v cirilici, Bleiweisovo sliko in še druge. Tudi to je dalo nasprotnikom povod za upitje in ropotanje!

Pokojnik je bil tudi pravi usposobljeni učitelj, ki je prestal učiteljski izpit kakor svetni učitelj. Bil je redni učitelj v Prosnidu, kjer je imel jako slabo, tesno in temno učilnico. Ta učilnica je gotovo dosti pripomogla k temu, da se je njegovo ne pretrdno zdravje omajalo, v kar je pomagala še malovredna duhovniška hiša, v kateri je moral pokojnik večidel zimskega časa tčati, kajti v visoko ležeči vasi zapade vsako zimo mnogo snega, da ni mogoče hoditi na sprehod. Zatò se je skoro vsako zimo počutil slabega in je večkrat prošil za premeščenje, pa ni dosegel svojega namena.

Preteklo jesen je še z nekaterimi rodoljubi obiskal goriško razstavo, kjer se je prvič osebno sešel z urednikom „Nove Soče“. Krasni načrti so se bili sestavili in bili bi se izvršili, da ni kruta usoda posegla umes s svojo trdo, neizprosno roko. Kmalu potem je namreč tako hudo zbolel, da je moral kar v naglici službo zapustiti. Podal se je v Klavjan pri Palmi k duhovniku bratu

Alojziju, ki je bil tudi nekaj poprej zaradi nestanovitnega zdravja iz Matajurja tje doli premeščen.

Brž ko ga je napadla bolezen slutil je, da ne ozdravi več. Da bi vsaj umrl na ljubljenski slovenski zemlji v premili mu rojstni vasi, dal se je meseca sušca tekoč. 1. tje gori prepeljati, kjer je v naročju svojih prežalostnih starišev in bratov previden z vsemi tolažbami naše svete vere izdihnil dne 26. junija svojo pošteno, svojo blago slovensko dušo. Težko mu je bilo umreti, ker bi bil rad še mnogak storil v korist preljubljenega naroda, katerega je moral zapustiti z bridko zavestjo, da ni nič zavarovan proti potučevalnim nakanam svojih nasprotnikov. Smrt njegova je bila nekako takšna, kakoršna mora biti smrt mladega očeta, kateri zapusti nepreskrbljene otročiče, in mu sreč žalosti poka, ko misli, kaj bo z njimi. — Zatò pa Ti narod slovenski z žalostnim srcem kliče v prezgodnji grob: „Počivaj mirno, blaga duša, v svoji rodni zemlji, katero si toli vroče ljubil. Dá:

Ena se tebi je želja spolnila,

V zemlji domači da truplo leži!“

Tako ga je tedaj dohitela prezgodnja smrt, kakor junaka sred vročega boja! Komu se ne stori milo pri srcu nad to izgubo, če pomisli, kako krvavo potrebuje naš narod na Beneškem takih delavnih mož, ko mu od vseh strani zijá nasproti le narodna smrt? Koliko bi bil še storil za naš ta odločni in neustrašni rodoljub, če bi bil živel še kakih 30 let! — Sedaj pa, ko smo

zorad: Lepo ime to!) na neki drugi argument: da ni bila to brzojavka, ampak neka številka italijanskega lista „L'Istria“ z dne 17. oktobra, v kojoj se povprašuje — seveda z nedolžnim obrazom, kakor je to navada pri denunciacijah (Prav dobro! s strani somišljenikov) — če je njemu, Spinčiću namreč, kot duhovniku, c. k. profesorju, članu deželne odbora, poslancu itd. dovoljeno, nastopati kot agitator? To je bilo dne 17. oktobra in dne 24. oktobra je dobil povabilo. To je bil drugi vir; prvi vir preiskavi je bilo poročilo hrvaškega lista z dne 16. septembra o dogodkih v Zagrebu.

No, gospoda moja, taka je torej ta zadeva, načrtana na kratko. Ako bi se hotel ozirati na podrobnosti, ki so uplivala v tej zadevi, nadlegoval bi s tem visoko zbornico in morda bi se stvar zategnila preveč na dolgo. Meni je le za to, da dokazem z nekaterimi fakti, kaj je moral storiti gospod Spinčić, da so ga odslovili iz državne službe.

No, lahko mi poreče kdo: Seveda, to, kar pripovedujete tu, je čisto nedolžne stvari, a dogodile so se povsem drugačne stvari, zgodilo se je nekaj, kar je drugačno, in to je bila podlaga odluku deželnega šolskega sveta in ministerstva. (Posl. dr. Brzorad: Izstopil je iz Hohenwartovega kluba!) Glede Zagreba sem si bil že dovolil navesti dotične besede in kaj drugega se ni dogodilo celó glasom razlogov; torej morebiti drugi pregrešek, namreč njegovo „agitatoriško“ delovanje. V tem pogledu glasi se v razlogih (čita): „Kar se dostaje Vašega delovanja pri letošnjih občinih državnozbornih volitvah, je gotovo, da se to“ — namreč njegovo delovanje — „ni omejilo na to, da bi bili ljudi poučevali v stanovanju v Poreču o vedenju pri volitvah“. (Čujte! mej somišljeniki in na skrajni levici.) Zares čuden nazor to, da si deželna šolska oblast za Gorico in Gradiško tako predstavlja političko delovanje, da si poslanec, ali sploh taka oseba, delujoča v javnem življenju, mora najeti posebno stanovanje za zasebni tečaj o političnih pravicah. (Živa veselost mej somišljeniki.) Deželni šolski oblasti za Gorico in Gradiško se je poizgubila postava o družtvih in zborovanjih, ona dopušča gospodu Spinčiću predavati le v njega zasebnem stanovanju v Poreču. (Veselost mej somišljeniki in na skrajni levici.) A on ni storil tako, ni vzel ljudij v svoje stanovanje, morda tudi, da ni mogel storiti tega, kajti bil je tam kot gost pri župniku in ta morda ne bi mu bil dovolil. Potem se glasi nadalje: „... ampak ste, tako povodom občinih volitev državnozbornih, kolikor pri dopolnili državnozborni volitvi v oktobru 1891. v Monpaderni razvili tako delovanje kot vodja stranki, koje delovanje je po Vašem lastnem pripoznanju“ — in to je mojsterski! — „merilo na to, vse poskusiti, da bodo izvoljeni sami hrvatski volilni možje in poslanci.“ (Velika veselost mej somišljeniki in na skrajni levici.) Torej to bi se bilo dalo še potrpeti, ako bi bil nastojal, da ne bodo izvoljeni samo hrvatski, ampak vmes tudi italijanski volilni možje. Ali ta predrznost! Hotel je, da naj bodo izvoljeni sami hrvatski volilni možje. (Veselost mej somišljeniki in na skrajni levici.) Za to ni bilo odpuščenja.

„Izrečni vodja stranki!“ Ministerstvo je vendar moralo vedeti, da Spinčić mora biti vodja stranki, ko je deželni poslanec že od leta 1882., deželni odbornik, ter od leta 1891. državni poslanec. Da je odločni strankar, sledi že iz tega, da kandiduje vsikdar kot Hrvat. Seveda imamo tudi take vodje strankam, ki nikdar ne pojasnijo svoje ga mišljenja. (Živahna veselost in pohvala s strani somišljenikov.) Ali taki vodje strankam niso vodje, ampak zapeljivci strank, in težko da bi hotel g. posl. Spinčić, da ga prištevamo k takim.

Torej pri splošnih volitvah „razvijal je kot izrečni vodja stranke tako agitator-

ga izgubili, hranimo mu blag spomin, in naša skrb bodi, da mu obudimo vrednih naslednikov, kateri bi zadrževali naše nasprotnike v njihovem pogubnem početju proti nedolžnemu in poštenemu narodu slovenskemu na Beneškem, kateri bi istemu dobremu narodu ohranili njegov jezik do dneva — ko morebiti nobeden narod na zemlji ne bude tako surov in krivičen, da bi drugemu kratil in ropal materno govorico, katero vendar sam varuje kot svoj najdražji zaklad.

* * *

Kako je bil pokojnik priljubljen v Prosnidu, kjer je toliko let služboval, je dokazalo to, da so njegovi nekdanji dušni sinovi iz lastnega nagiba med seboj nabirali milodare za slovesno mašo zadušnico, pri kateri so v petek 8. tekoč. m. skoraj vsi ganjeni do solz njegov spomin obhajali in molili za mir njegove duše.

Da: Mir Tvojaj plemeniti duši, ti zve-ti hlapec Božji, ti vrli sin svojega teptane-ga naroda! Dobrotno nebó pa, ki doslej prepotrepljivo gleda na kruta nasilstva, katera se vrše nad narodom slovenskim in ki vpijejo v nebó za maščevanje, ti daj mnogo vrednih naslednikov v poštenem in pravičnem boju za narodni obstanek ljubljene naše Beneške Slovenije. Zgodi se!
Tvoj prijatelj.

risko delovanje, ki je bilo naperjeno na to, da bodo izvoljeni sami hrvatski volilni možje“.

Dozdeva se, da glavni uzrok tiči pravo za pravo, kakor je že navada, v tej navidezno najini in priprosti stilizaciji. Dozdeva se, da vse disciplinarno postopanje proti poslancu Spinčiću je nastalo zbok tega, ker je imel idejo, da naj se izvolijo hrvatski možje. Ako bi mu bil to očital iz katerega koli povoda italijanski volilni odbor istrski, jaz bi bil zadnji, ki bi temu ugovarjal, kajti vsaka stranka hoče obdržati svojo posest (Pritrjevanje s strani somišljenikov), vsaka stranka ima ustavno pravo, bojevati se za svoje nazore z vsemi postavnimi sredstvi. Ali deželna šolska oblast! Pristoji-li deželni šolski oblasti, soditi o tem, kateri volilni možje naj se izvolijo? Briga-li deželno šolsko oblast uprašanje, ali hrvatski ali italijanski volilni možje? (Živahno pritrdjevanje s strani somišljenikov.)

Jaz ne poznam natančno postave o nadzorstvu šol za Istro, Gorico in Gradiško, ali te postave glase se skoro jednako za vse kronovine in jaz sem si vedno vse drugače predstavljal nalogo in postavno dolžnost deželne šolske oblasti. Menil sem, da deželni šolski oblasti je nadzorovati šole ter paziti na to, da se izvršujejo programi, postave in predpisi. Da bi pa morala deželna šolska oblast nadzorovati, ali naj se izvolijo hrvatski ali italijanski volilni možje, to je nekaj novega, na kar je lahko ponosen namestnik Rinaldini. (Pohvala s strani somišljenikov.)

Gospodje moji! Tak je stan te reči, dejanski učin. Potem pa pravi deželna šolska oblast: „Te okolišine dejanja, katerim v obče niste ugovarjali“ — rekel sem, tak je učin, kajti o družinih dejanjih oblast ne govori — „utemeljuje disciplinaren pregrešek, katerega ste zagrešili v svoji lastnosti kot c. k. profesor.“ Zdaj pridemo do zaključka. Spisatelj tega utemeljevanja je kar nakrat šinilo v glavo: to vendar ni nič, pravo za pravo! Morda je vzel v roko predpise cesarske naredbe z dne 10. marca 1860. o disciplinarnem postopanju proti državnim uradnikom in je videl, da to bi vendar težko veljalo, če kdo razvija delovanje v ta namen, da bi se izvolili sami hrvatski volilni možje.

Rekel je zato nadalje: „kajti nikakor se ne strinja z dolžnostmi državnega uradnika, oziroma profesorja, da se klanja težnjam, ter je izražati javno“, — to se nanaša torej na prvi pregrešek, v Zagrebu — „ki so naperjene proti državopravni uredbi monarhije in proti določilom temeljnih zakonov, koja določila mora uradnik visoko čislati zbok prisežne dolžnosti. Istotako je v očitnem nasprotstvu z dolžnostmi uradnika in celo vzgojitelja mladine, ako prevzame vodilno ulogo v strankarski vihri, izvršuje jo na nezmeren način in tako strastjo, kojej utegnejo tu pa tam slediti izgređi vsake vrste ter motenja javnega mira in reda, koja je obžalovati.“

Torej, gospoda moja, povsem nezdružljivo je z dolžnostmi državnega uradnika, oziroma profesorja, „klanjati se težnjam, ter je izražati javno, ki so naperjena proti državopravni uredbi monarhije.“ O tem stavku bi se morda dalo govoriti v njega splošni sestavi. To je bilo jako modro, da je obsodbi sledilo to utemeljevanje. Popred se je reklo: okolišine dejanja utemeljujejo razsodbo. Ali kje je profesor Spinčić izražal težnje, naperjene proti državopravni uredbi monarhije in proti določilom temeljnih zakonov, koje je visoko čislati uradnikom? Čuden je tudi izraz „težnje.“ Po takem ni smeti se klanjati niti težnjam! (Prav dobro! s strani somišljenikov.)

Opozarjal sem že na to, kar je Spinčić govoril v Zagrebu, in dokazal sem, da to se nikakor ne zadevle ob državne temeljne zakone, ako kdo izrazi željo, da Zagreb bodi moralčno središče Hrvatov in da naj bi se Hrvatje zlužili. To ni proti državnim temeljnim zakonom. To bi utegnulo biti naperjeno proti duvaizmu, ali v tem trenutku ni dobro govoriti proti duvalizmu.

Kaj je rekel torej? Proti čemu je obrnjena ost? To sicer ni navedeno tu, pač pa v razlogih. Rekel je, da Istra spada k Hrvatski, zgodovinski, po nje državopravnih odnosajih. In zakaj je rekel to? Ker uprav v Istri in v družinih južnih deželah — kot dokaz imam tu obilico citatov iz italijanskih časnikov — neka izvestna koterija italijanske stranke, razvijajoča v deželi jako živno delovanje, trdi, da je Istra italijanska dežela. Tej trditvi se je postavil po robu poslanec Spinčić in je dokazal, da Istra je avstrijsko-ogerska dežela, da namreč spada k Hrvatski, pripadajoči tej državni zvezi. Ti časniki in drugi pojavi, ki so med seboj v očitni ali tajni zvezi, pa se niso preganjali, ko so govorili o Istri kot italijanski pokrajini. (Prav dobro na strani somišljenikov.) Poslanec pa je kaznjiv, ker je bil toli drzen, da je hotel avstrijsko pokrajino zares pustiti pri Avstriji! (Živa pohvala s strani somišljenikov.)

Konec prihodnjic.

Govor dr. Luegra

II.

Gospoda moja! Tudi jaz ne bodem Vas mudil na dolgo, nego govoriti hočem samo nekoliko besed. Oprostite pa, če zmatram za svojo dolžnost, da se bavim nekoliko bolj na drobno z razlagami Njega ekscelence gosp. naučnemu ministru.*)

Gosp. naučnemu ministru v uvodu njegovega govora ni bil ušec način, kakor je govoril posl. Kramarč, menil je, da bi se moralo drugače govoriti v tej visoki zbornici. Ne vem, ima li Njega ekscelence gosp. minister pravico, da sploh kritikuje način, kako govori kak poslanec. (Tako je!) Jaz mislim, da poslanca kritikovati imajo lenjegovi volilci, oziroma tukaj v tej visoki zbornici predsedstvo; ministrom pa ne gre, da bi kritikovali poslance, nasprotno, poslanci naj kritikujejo ministre. (Res je tako!) In isti minister, ki je izrekel takó neprijetno kritiko o gosp. posl. Kramarču, hoče nam odrekati pravice, da kritikujemo one osebe, ki so sodelovale pri nastanku dotičnih razsodb? (Prav dobro! na skrajni levici in na desni.)

Ne vem, kako opazko je naredil neki častiti gospod kolega povodom takozvane „justične rudečice“, katere jaz sicer niti ne poznam, ker je nova prikazen v Avstriji. (Veselost na skrajni levici.) A Nj. ekscelence gosp. minister je takoj menil, da ne trpi nobene kritike. (Smeh na skrajni levici in na desni.) Da, on mora tretji kritiko (Pravo!), kajti mi imamo pravico kritikovati (Res je tako!) in če v tej visoki zbornici ne smemo več niti kritikovati, potem je mnogo pametneje, da nas vse posljejo lepo mirno domu; tako vsaj prilhanimo avstrijskim narodom dnevne (Tako je! na skrajni levici in na desni), ki se nam plačujejo, potem smo zgol „Ustani možičelj in obsedi“ in nič drugega. (Veselost.) Ne, gospoda moja, mi imamo pravico, da kritikujemo vsakega posamičnega ministra, vsakega sekcijekega načelnika, vsakega dvornega svetnika, kdorkoli si bodi, smemo ga kritikovati (Živahno odobravanje na skrajni levici in na desni) in te pravice si ne bomo dali vzeti po nikomur in tudi ne po Nj. ekscelenci gosp. naučnemu ministru. (Živahno odobravanje na skrajni levici in na desni.)

Se nekaj drugega moram pa omeniti nasproti gosp. naučnemu ministru. Rekel je po svojem običajnem načinu — to se je že večkrat zgodilo v tej visoki zbornici — da bode vedel preprečiti, da se šola ne bo motila ter da se eventualno politika ne bo nosila v šolo in da ne bo trpel tega, da bi učne osebe kalile mir. No, gospoda moja, jaz menim, da v Zagrebu ni bilo šole in da tudi v istih okrajih, kjer je agitoval gosp. profesor Spinčić, ni šlo za šolo. Vsa stvar prav za prav ni imela nikake zveze s šolo. Če se prav hočemo baviti nekoliko bolj natanko z uprašanjem kalenja miru, bi vendar uprašal Njega ekscelenco gosp. ministra: Kdo prav za prav kali mir? Ali kali mir oni, ki se, zavedajoč se popolnoma svoje narodnosti, poteza za pravice svojega naroda, brani njegove pravice in je zaščitnik svojih narodnih bratov proti krivicam z druge strani, ali pa ne kali miru temveč oni, ki preširno in proti zakonu tlačí drugi narod? (Živahno odobravanje na skrajni levici in na desni.) Jaz menim: Mir kali oni, ki tako postopa proti drugemu narodu (Posl. doktor Brzorad: Vlada! — Posl. dr. Vašaty: Minister Gantsch!); in da je v tem slučaju res vlada kriva, če ni miru in če se je kalil, to je brez dvoma jasno vsakemu, ki pozna razmere v Istri, v Trstu itd. (Živahno odobravanje na skrajni levici in na desni.) — Posl. dr. Vašaty: Le vlada! Sicer pa mislim, da mora vsakdo, ki vé, kaj je Avstriji koristno, in ki ve, kaj je Avstriji potrebno, tam doli v Istri in Trstu odločno biti na strani Hrvatov in Slovencev, ki istinito branijo tam cesarstvo avstrijsko proti prizadevanjem, ki merijo na to, da se ta pokrajina odtrga iz avstrijske državne zveze. (Živahno odobravanje in ploskanje na skrajni levici in na desni. Posl. dr. Vašaty: To vladi ne diši! — Veselost.)

Nj. ekscelence sklincevala se je tudi na jednoglasnost razsodb. Prav lepo! (Posl. dr. Brzorad: O je!) Jednoglasnost se lahko doseže, ako se vé, koga je treba pozvati; to ni nikdar umetnost. Da sem jaz minister, dosegl bi tudi tako jednoglasno disciplinarno sarsodbo in rekel potem v visoki zbornici: Da ta disciplinarni svet izrekel je razsodbo, jaz nisem prav nič uplival na to. Naravno, saj mu ni bilo treba več govoriti s posamičnimi člani, bili so že iz početka, kako bi se izrazili, tako dobro uvežbani, da so na tanko vedeli, kaj jim je storiti. (Tako je! na skrajni levici in na desni.) Tu se vendar ne bodo izdajali še posebni pismeni ukazi. (Posl. Pernerstorfer: Kakor pri justici, kjer je treba vzeti samo Holzingerja. — Posl. dr. Vašaty: Muenje pri severni železnici!) komu se hoče to natveziti? Nečem omenjati, da se je trdilo, da še noben profesor ni bil preganjan zaradi njegovega političnega mnenja; taki slučajji prigodili se se že večkrat.

*) Za dr. Heroldom so govorili še drugi poslanci in tudi minister Ganč je poprijel za besedo, da bi se branil. Na njegov govor se nanaša oporani odgovor dr. Luegra. Uredn.

Dovolite mi pa, gospoda moja, da tudi jaz omenim to, kar je po mojem mnenju odločilno v tej reči. Nj. ekscelence gospod minister je mislil, da ni kršil pravice imunite, ker se prvič ni sodno postopalo ali koga zaprlo in drugič se le izjave v poklicu ta v zbornici in potem v komisijah zavarovane proti vsakemu preganjanju. Alinea 3. dotičnega paragrafa ne pride nikakor v poštev za Nj. ekscelenco gosp. ministra. Poglejmo si stvar nekoliko bolj natanko. Poznani izrek nekega slavnega ogerskega politika — mislim, da je bil grof Szécheny — ne citujem doslovno, ker nimam izreka pri roki, a snisel je gotovo prav povedan. Ta mož rekel je — seveda v času, ko se Ogerski še ni godilo tako dobro, kakor danes — nastopno: Brutalna krivica, očitno priznana zloraba moči ne razjari naroda tako zelo, nego ona metoda, ki zlorabi oblike pravice, da druge oropa pravice (Tako je! na skrajni levici in na desni), in sicer na tak način, da se dotični prav za prav niti braniti ne more. (Res je tako! na skrajni levici in na desni.)

Ako bi grof Szécheny živel sedaj, ne izrekel bi več tega, ker zdaj ravnaajo njegovi gospodje rojaki Ogri po isti metodi, a takrat izrekel je to in izrek bil je pravičen. Da imam pred seboj ministra, ki pravi: Zljaj hočem jaz nekaj storiti; jaz ne morem trpeti profesorja Spinčića, on mi razburja Hrvate, da ne ubogajo več Italijanov, kakor se spodobi (Veselost) — a la bonheur, to bi bil možat minister! Če pa pride minister in pravi: Vse se je vršilo v najlepšem redu, to ni sovraštvo proti kakim narodnosti ali stranki, in če se čita ta razsodba, s katero se odpušča iz službe profesor Spinčić zaradi namišljenega govora v Zagrebu in zaradi agitacij, potem moram si reči: To je — Nj. ekscelence naj oprostí, naperjeno ni osobno proti njemu, a moram izreči — to je neverojetno licemerstvo, nalajajoče se v takim postopanju, ki kar naravnost sramoti vsak pravni čut. (Odobravanje na skrajni levici in na desni. — Podpredsednik zvoni večkrat. — Ponovljena odobravanja in ploskanje na skrajni levici in na desni.)

Podpredsednik: Prosim! Ne morem dopuščati izraza gospoda poslanca, da se nahaja v vsem postopanju neverojetno licemerstvo, zatorej kličem govornika k redu. (Oho-klici, odobravanje in ploskanje na skrajni levici in na desni. — Posl. dr. Brzorad: Zakaj se to ne more reči? — Posl. dr. Vašaty: Ta izraz se je že večkrat rabil! — Posl. Pernerstorfer: Tu ni biti tako občutljivim.)

Posl. dr. Lueger nadaljuje: Svoje mnenje utemeljim natančneje. (Veselost na skrajni levici in na desni.) Če bi bilo res, gospoda moja, da je bila v dotičnih govorih gosp. poslanca Spinčića in ne, kakor je vedno rekel Nj. ekscelence gosp. minister, profesorja Spinčića (Tako je! na skrajni levici in na desni) — ker, ko je govoril v Zagrebu, ni bil profesor, nego poslanec (Res je tako! na skrajni levici in na desni) — to na znanje Nj. ekscelenci gosp. naučnemu ministru — če bi bilo torej res, da je v govorih poslanca Spinčića tendenca naperjena proti celokupnosti države ali proti sedanjim državnim oblikam, torej tako rekoč neka vrsta veleizdajstva, potem bi se bila morala uvesti proti poslancu Spinčiću preiskava, kakor je to že omenil moj neposredni predgovornik in tudi drugi gospodje, oziroma državno pravdnštvo bi bilo moralo staviti zahtevo, da se postopa kazensko proti poslancu Spinčiću. (Tako je! na skrajni levici in na desni.) Ta zahteva bi bila prišla semkaj v to visoko zbornico zaradi uprašanja izročitve in mi bi bili imeli presoditi, je li se ima poslanec Spinčić izročiti ali ne. Mesto tega pa, in ker je minister dobro vedel, da bi ne prodril s takim korakom, je vedel, da bi nihče v tej visoki zbornici ne imel poguma dovoliti, da se izroči posl. Spinčić, ni se nastopila sodnijska pot, nego postopalo se je disciplinarnim potom (Pritrjevanje na skrajni levici in na desni), in jaz izjavim N. ekscelenci gospodu naučnemu ministru v obraz: Razsojevati o tem, je li v kaki izjavi zadržano veleizdajstvo ali ne, imajo po naših zakonih samo sodišča pravico, ne pa disciplinarni sveti. (Tako je! na skrajni levici in na desni.)

Tudi je velik razloček, je li pride obdolženec zaradi kake izjave pred rednega sodnika ali pa pred disciplinarni svet. Kdo je redni sodnik, to se mi mora naznaniti in po zakonu imam pravico, da eventualno odklonim tega sodnika. Kdo pa sedi v takim disciplinarnem svetu (Posl. dr. Vašaty: Kdor se tja komanduje!), to se ne ve. Potem pomislite: Tu javno, tam tajno obravnavanje, to je velik razloček, in v tem preziranju zakona, v tem neposrednem preziranju zakona (Posl. dr. Vašaty: To je pravo;) je eklatantno kršenje pravice člana te visoke zbornice. (Odobravanje in ploskanje na skrajni levici in na desni.)

Reči moram, da me je uprav bolelo, da nihče izmej zjedinjene nemške levice ni poprijel besede o tej zadevi. Videl sem prilično, ko sem se oglasil za besedo, da je bil zaznamovan neki dr. K.; ker se mi zdi, da unem raztolmačiti nekatere hierogliffe, mislim sem, da se pod to črko skriva član zjedinjene nemške levice. A on ni govoril; zakaj ne govorite, tega ne vem. Jedno pa

Dalje v prilogi

— *Ponarejene petdesetke* menjal je neznan človek (štiri) tudi v Köflahu na Stajerskem. — *Toča* je v naši deželi ta mesec trikrat dobro potolkla: 6, 11. in 14. t. m. Škoda ceni se na sto in stotisoče, za katere je naša dežela revnejša. — *Grof Franc Coronini* resno namerava, kakor se nam poroča, odložiti čast deželne poslanca in s tem, seveda, tudi deželne glavarja.

Goriška trgovska in obrtniška združba. — Pripravljali odbor je imel v ponedeljek sejo, katere so se udeležili tudi nekateri neodborniki. Razgovor je bil prav zanimiv in živahen; trajal je skoro dve uri. — Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 7. uri zvečer. Gg. odborniki so uljudno naprošeni, da se vsi gotovo udeležijo te seje. Čitala in pretresala se bodo pravila, katera je sestavil predsednik.

Goriška ljudska posojilnica imela je v prvi polovici letošnjega leta 43.653 gl. 98 kr. prometa; v enakem času lanskega leta imela je pa le 37.948 gl. 02 kr. prometa. Letošnji uspeh je torej ugodnejši od lanskega. Posojilnica naša napreduje, dasi le po malem, ker postopa previdno in varno. Zato pa stoji na trdnih nogah in ima lepo prihodnost pred sabo. Ta denarni zavod bo najvažnejša naša narodna trdnjava v Gorici!

Rinnovamento od torika objavil je na prvem mestu članek o minulih mestnih volitvah. O Slovincih pravi, da se volitev niso udeležili, ker nočejo več tlake delati politiki, katera nam je bila vedno nasprotna in usodepolna. Po naravnih zakonih ima slovenski življenj v Gorici vso prihodnost; zato bo o svojem času brez dvoma zastopan tudi v mestnem zastopu. 7000 Slovencev v Gorici morejo nasprotniki nekoliko časa sicer mašiti usta, da ne morejo priti do veljavne besede na pravem mestu, a s pozoriščna javnega življenja se ne bodo dali spraviti. Laži-liberalci bodo torej nekoliko časa še pritiskali slovensko meščanstvo, toda zapomni jo naj si, da pride dan tudi za nas. . . .

Rinnovamento je objavil dalje obširno poročilo v Spinčevcih zadevi v državnem zboru, o seji imunitetnega odseka, in več člankov, ki zanimajo posebno nas Slovence v goriškem mestu. — List stane le 1 gl. 25 kr. za tri mesece. Menimo, da tak list podpisati je dolžnost vsakemu Slovincu, ki čita in ume italijanski in ki more ugrešiti 5 gl. na leto. Glejmo, da si ga ohranimo!

Deželni odbor je izdal te dni zapisnik zadnjega zasedanja deželne zbornice. — Ta zapisnik je najžalostnejše zrcalo našega narodnega položaja na Goriškem. V deželni hiši gospoduje izključno le laščina, slovensčina pa je potisnjena v takó sramoten kotiček, da mora sveta jeza zgrabiti vsakega slovenskega deželana. Niti toliko obzira nima deželni odbor na slovensko dvotretjinsko večino, da bi tudi njej povedal, kaj zbornice deželni zbor goriški! Ta zapisnik ima izključno laško lice od zunaj in od znotraj. Slovenec, ki ne razume italijanskega jezika, ne bo vedel, kaj ima v rokah. Edino zakoni in slovenska poročila poslancev so tudi v slovenskem jeziku! Ali bomo še dolgo časa mirno požirali tako poniževanje?!

Pomenljiva razsodba. — Naši čitatelji se morda še spominjajo, da je podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico dne 25. oktobra 1891. imela shod na Ledenicah v Rožni dolini. Dan pred shodom je pa okrajno glavarstvo prepovedalo p o u n e n i g o v o r, deklamacije in gledališko igro „Svoji k svojim“ ter dovolilo samo načelnikov pozdrav in slučajne predloge. To prepoved sta pozneje potrdila tudi koroška deželna vlada in notranje ministerstvo, češ, da je podružnica s tem s p o r e d o m p r e k o r a č i l a s v o j d e l o k r o g. Podružnično načelnitvo se je pritožilo na državno sodišče ter se sklicevalo na § 3. svojih pravil, po katerem so dovoljeni p o u n e n i g o v o r i, deklamacije itd. Pritožbo je zastopal dr. Lenoch, vlado pa ministerški podtajnik Simonielli; obravnava se je vršila dne 7. t. m., razsodba je bila razglašena v soboto. Dravno sodišče je razsodilo, da prepoved ni opravičena, ker se je s tem krtila družnična pravica in podružnični omejitvi to po pravilih dovoljeno delovanje, kajti dotične prepovedane točke vspremeta so sredstva v dosego društvenega namena.

Pred državnim sodiščem vršile sta se zadnji čas dve obravnavi o zadevi dveh čč. gg. vikarjev proti ministerstvu bogočastja in nauka. Obě obravnavi imele sta ugoden konec. Č. g. Ivan Feltrin v Gorenji Trebuši pripoznan je bil samostojnim dušnim pastijem s plačo 600 gl.; ministerstvo mu mora povrniti tožne stroške v znesku 100 gl. ter vse zastanke. — Tudi č. g. Ivan Sedej, vikar borjanski v Kobariškem Kotu, zmagal je na čeli črti proti ministerstvu. Določena mu je plača samostojnega dušnega pastirja 600 gl.; izplačati se mu mora dopolnitev kongreza 484 gl. 52 kr. in tožni stroški. V tej zadevi vršile sta se dve obravnavi. Pri prvi je ministerstvo zastopal dr. Schwind, ki je zahteval odloga, ker baje ni dober proučil nekaterih pisem. Sodišče je ustreglo njegovi zahtevi. Ko se je bližal dan obravnave (8. t. m.), je zopet zahteval odloga. Tu se je pa uprl zastopnik č. g.

Sedeja, dunajski odvetnik dr. Porzer, na kar je državno sodišče zavrnilo ministerstvo zahtevo. Obravnava se je vršila ter imela za tožitelja ugoden konec. Ta vest razveselila gotovo vse tiste, ki še vedno čakajo na ono, kar jim po zakonu tiče. Žalostno je vsekakor, da se uprašanje naših gg. vikarjev ne reši načelno za vse ob enem, marveč da mora vsak posamičnik boriti se po vseh instancah za svojo pravico.

Ponarejen denar. — V novejšem času zopet kroži mnogo ponarejenega papirnatega denarja med svetom. V naših krajih se menjajo petdesetaki, ki prihajajo iz Italije. Zato je treba pozornosti pri vsakem petdesetaku, kateri nam pride pred oči. V Vidmu so zaprli nekega Alojzija Comessattija, ki je hotel dati kot zadatje (aro) petdesetak, kateri je pa prejemanje spoznal, da je ponarejen. Javna tajnost je, da v Italiji se nahajajo popolne delavnice za ponarejanje denarja, a doslej jim še niso prišli na sled. Ves tak denar, ki prihaja pri nas med ljudstvo, dobivamo čez mejo.

Novo društvo v Gorici. — Prejeli smo naslednje naznanilo: „V Gorici se je sestavil odsek, kateremu namen je: ustanoviti „Promorsko društvo za loc, varstvo ptičev in ribarstvo“; v tem odseku so gg. višji gozdarski svetovalec Redl, baron Evgen Ritter, odvetnik dr. vitez pl. Egger, Sigfrid Girioncoli, vodja muzeja Matteuz in gozdar Beyer. — Pravila so že potrjena z odlokom 28. maja 1892 št. 9159.

Namen društva je naslednji:

1. Pospeševati varnost koristne divjačine in ptičev pred vsakoršnim neopravičenim pregajanjem.

2. Množenje koristnih ptičjih vrst in njih varnost.

3. Povzdiga in varnost rib po sladkih vodah.

4. Razširjanje znanstvenih in domačih spisov o ptičarstvu v širše ljudske kroge.

Važnost tega društva je očitna, zlasti v naši deželi, ki je storila doslej v tem oziru še jako malo, kajti s takim delovanjem bo društvo pospeševalo važen del našega gospodarstva in splošnega blagostanja.

Gori imenovani odsek se bavi zdej s pripravami, ki so potrebne za oživiljenje društva, in se nadeja, vsled vsestransko koristne svrhe, živahne deležbe pri tem važnem društvu.

Slavna županstva dobé v tem oziru posebne okrožnice in pravila ter povabila k ustanovnemu občnemu zboru, da se takó vzbudi vsestransko zanimanje za to prekoristno reč.

V križkem samostanu pri Ajdovščini pripetila se je naslednja nesreča: V ponedeljek teden zvečer udarila je strela med nevlitvo v dimnik samostana ter ubila v kuhinji č. o. Rutaja, ki si je prav takrat pripravil večerjo. To nesrečo je baje uzročil prepil, ko je neki hlapec odprl vrata, kar je privleklo strela. Da ima prepil privlačno silo za strela, to je že davno znano. Oče Ratar je imel 51 let; doma je bil s Kanalskega. „Corriere“ vé povedati, da v minolem stoletju je tudi strela udarila v ta samostan ter ubila nekega kapucina, drugega pa ranila. Takrat je strela vzročila tudi požar, letos pa ne.

Ljubljanske zabavljece. — Čitateljem našim je znano, kakó zlobnim načinom je začel ljubljanski „Pavliha“ z našim listom in urednikom preprij, kateri je kar na suhem iz trte izvil. Molčali smo, ko je Pavliha spustil na nas svojo prvo puščico, lažljivo od prve do zadnje pike; molčali smo toliko lože, ker je „Pavl.“ laž očitna in prav nespametno skrpana, da jo vsakdo v največji temi z rokami ošlata. „Nova Soča“ je sama na sebi najboljša priča o ostudnih ljubljanskih insinujacijah, njen urednik pa ima vedro čelo, da lahko vsakomur gleda v oči. S takimi lažmi mu ne pridete do kože, nasprotno, z njimi se utrjujete njegovo trdno stališče. — Ko je pa „Pavliha“ nadaljeval svoje robotosti, nismo vedeli boljšega mazila za takega razposajenca, nego da smo ponatisnili njegove prve zabavljece. Odgovorili nismo ničesa, ker smatramo si za nas nečastno, da bi se ponižali do kakega odgovora ljudem, ki so sposobni za take ostudne osebné napade, brez vsakoršne podlage in brez vsakoršnega povoda.

Vsakdo, ki je čital napade v „Pavlihi“, bil je prepričan, da izvirajo iz znane polemike med nami in „Narodom“. Te misli smo bili tudi mi, kar smo od daleč tudi namignili. Bili smo pa tudi trdnega prepričanja, da „Pavliha“ se nahaja v rokah g. M. Malovrla, ki je zdaj član „Narodovega“ uredništva. To smo slišali v Trstu in od nekega gospoda iz Ljubljane. Zdej se je pa oglašil g. Malovrl, ki nam je poslal naslednji popravek:

Slavno uredništvo „Nove Soče“

v Gorici.

Prosim uljudno, blagovolite na podlagi tiskovnega zakona vzprejeti nastopni popravek: Ni res, da sem jaz v Trstu nastopil kot lastnik in dejanski izdajatelj „Pavlihe“. Jaz sem lastnika in urednika samo predstavil; tedaj pa, ko se je zgodil s faktorjem, nisem bil navzočen, kar lahko s pričami dokazem. Tudi pozneje nisem bil v nikakih dotiki več niti s „Pavliho“ niti z Dolencevo tiskarno v Trstu.

V Ljubljani, 18. julija 1892.

Miroslav Malovrl.

Ako je reč taka, no pa dobro, zdej se je pojasnila in vsakdo lahko veruje, kar hoče. Obzajujemo pa, da gosp. pri „Narodu“ niso imeli za „Pavl.“ rogovorstva ne ene grajalne besede, nas pa, ki smo s par opombicami branili svojo čast, so takoj odurno zavrnil. Pojasniti bi imeli svoje stališče nasproti „Pavl.“, pa bi bilo mir besedij.

Glavna skupščina (sedma) „Družbe sv. Cirila in Metoda“ vršila se bo prihodnji četrtek 28. t. m. v Postojni. Gosp. Josip Pavlin v Ljubljani priredi o tej priložnosti poseben vlak v Postojno. Zato se smemo nadejati, da bo ta skupščina ena najlepših, kar jim je bilo doslej. Popoldne si skupščinarji ogledajo svetovnoznano postojnsko jamo, v kateri se bodo pele tri pesmi: „Naprej“, „Morje adrijskino“ in „Cesarska“. Postojnska podružnica sv. C. in M. vabi vse pevce, da domá nekoliko pregledajo svoj glas; glavna poskušnja bo ob 11^{1/2} predpoldne. — Prav srečna misel je vodila osrednji odbor, ki je Postojno izbral za letošnje glavno skupščino; pripravnejšega kraja ni lahko najti. Zato se nadejamo, da pojde v četrtek tudi v Goriškega v Postojno mnogo prijateljev naše ljubljane mladine ob jezikovnih mejah.

Posebni vlak v Postojno z zelo znižano ceno prireja povodom glavne skupščine sv. Cirila in Metoda dne 28. julija g. Pavlin v Ljubljani. Vlak se odpelje ob 7. uri zjutraj iz Ljubljane in se vrne ob 9. uri zvečer iz Postoje. Znižane cene veljajo za vse postaje južne železnice mej Mariborom, Gorico, Trstom in Postojno. G. Pavlin je razposlal vozne listke vsem Cirilo-Metodovim podružnicam v razpečevanje. Ker je tudi oskrbnitvo postojnske jame dovolilo dne 28. julija popoldne prosti vstop v jamo, pričakovati je obilne vdeležbe iz slovenskih pokrajin.

S Trnovega pri Kobariču poslalo nam je tamošnje županstvo dopisnico, na kateri sta bila odtisnjena dva uradna pečata; stari pečat ima napis „Županije Trnovska“; novi pa „Županstvo Trnova okraj Tolmin“. Vrhu tega ima isto županstvo prilepke (za zapiranje pisem) z napisom „Županstvo Trnovo“. — To dopisnico nam je slavno županstvo poslalo v dokaz, da ni resnica, kar nam je nekdaj sporočil v zadnji številki, da bi namreč tudi županstvo na Trnovem imelo nemške pečate. Nas prav srčno veselji, da smo mogli prinesiti ta popravek; želeli bi le, da bi nas tudi druga županstva kaj kmalu razveselila z enakimi popravki. Saj je vendar naša sveta dolžnost, da na svoji zemlji spoštujemo svoj jezik; s tem najboljše častimo sebe, kajti kdor sam sebe ne časti, spoštovanja vreden ni! Kakó hočemo, da bi nas drugi narodi spoštovali, ako sami sebe takó zaničujemo, da drugim, tu jim jezikom dajemo prednost pred sladko svojo slovensko govornico?! Proč z vsem, kar je tuje! Spoštujmo se sami in ves svet nas bo spoštoval!

Slavnim županstvom pa, ki zamenjajo stare pečate z novimi, svetujemo, naj se potrudijo prirediti jih brez pogreška; opazujemo namreč, da prirejajo slovenske pečate taki ljudje, ki le slabo ali celo nič ne poznajo slov. jezika. Človeku prav hudo dé, ko celó na pečatih vidi po več pogreškov. Tudi gori omenjeno sl. županstvo je priredilo nov pečat, ki je pa slabši od poprejšnjega. Novi pečat nosi napis „Županstvo Trnova okraj Tolmin“ — namesto „Županstvo Trnovo okraj Tolmin“. „Trnovo“ je popačena oblika naših slavni c. kr. in drugih uradov, ki ne morejo v miru pustiti naših poštenih slovenskih imen! Vsa se morajo popačiti! Ako drugače ne, pa končnice se jim morajo premeniti, da le nimaž poštenih slov. oblik! Zato pa vsaj sami skrbimo za to, da ne dajemo potuše svojim nasprotnikom!

Znana klavzula o vinu v avstrijsko-laški pogodbi, po kateri se uvozna carina na laška vina zniža na 3 gl. 77 kr., pride dne 27. avgusta t. l. v veljavo. V tržaško luko je neki že prišlo nekaj italijanskih ladij, naloženih z laškim vinom iz Sicilije koje čakajo časa, da se uvede klavzula tudi pri nas. Reko in Trst je nekda obiskal te dni neki S. Lav, veletržec z vinom v Kataniji, ki tudi ponuja sicilijanska vina. Sicilija ima svoje zaloge vina prenapolnjene ter mora vino za vsako ceno prodati, kajti bliža se letošnja trgatve, ki obéča biti bogata, izvoz ima pa povsod zaprt, razum v Avstrijo, ki je laškim vinom veliko dušno odprla vrata v neizmerno škodo svojim vinorejcem. Najboljša namizna vina prodaja omenjeni veletržec po 16—20 lir t. j. po 8—10 goldinarjev hektoliter. Ako tej ceni dostavimo 83 okolu 4 gl. uvozne carine, vsakdo lahko sprevidi, da se bodo od silih dob dobivala lahko pri nas dobra laška vina po 12—14 gl. ter se ista lahko točila na drobno po 24—28 kr., kar bode domačim pridelkom brez dvojbe v velikansko škodo, kajti domača vina v ceni padejo in največ bode prizadet kmet, ki v znoju svojega obraza obdeluje zemljo. „Ed.“

Ljubljanski „Pavliha“ še ne neha zabavljati. Svobodno mu, saj Slovinci ob meji itak nič boljsega ne pričakujemo iz Ljubljane;

zabavljanje in preprij v domačem taborju tankaj kar cvete, o čemer je dobro povedal „Mir“, kakor je razvidno na drugem mestu današnje številke. Ako pa hoté prenesti tak preprij tudi k nam na Goriško, onda se motijo, ker tukaj dandanes zanj niso ugodna tla.

„Pavliha“ obeča, da še le v prihodnje bo mastno in slavno udrihal po našem uredniku, in upa, da se posreči našim rojakom — oči odpreti. Kolika domišljavost! Le na dan, gospodje, kar z vsem na dan, mi se tega ne plašimo. Odgovarjali vam ne bomo, a ko bo žakelj potrpežljivosti poln, vedeli bomo, kaj nam bo storiti. „Pavliha“ naj gre pravit komu drugemu, ne pa nam, da ima med „odličnimi in zaslužnimi rojaki“ v Gorici svojega sotrudnika. Ako se kak tak človek res nahaja v Gorici, ki je v zvezi s „Pavliho“ proti „N. S.“, onda ne iščite ga med odličnimi Slovinci, marveč med onimi smetmi, katere je najbolje z veliko metlo pomesti iz naše srede. „Pavliha“ naj skrbno čuva njegovo ime, da ga ne utegne doleteti taka dvomljiva čast.

„Pavliha“ pravi dalje, da je v Ljubljani menda edino čitalnica naročena na „Novo Sočo“ in se radi tega norčuje. Nič šale!

Tankaj imamo (izvzemši zamenjo) 15 naročnikov. Da je število naših naročnikov vsaj takó daleč naraslo, zahvaliti se imamo edino le znanim napadom v „N. T.“ Ko je „Slov. Narod“ naš list priporočal, godilo se nam je v tem oziru slabše; tudi na Kranjskem v obče in na Stajerskem je zdaj boljše, takó da se „N. S. mora šteti med najbolj razširjene slov. liste. — Ako pa „N. S.“ širšim ljubljanskim krogom ni bolje znana, je to dokaz le brezmejnne mlačnosti in malomarnosti ljubljanskega občinstva do nas Slovencev ob jezikovni meji. Kakor se godi nam, takó se godi tudi drugim slovenskim listom, saj so pred časom slov. pokrajinski listi unisono zabavljali o takej nemarnosti ljubljanskega občinstva, ki nikjer v javnih prostorih ne zahteva slov. listov iz drugih dežel. Čez meje dežele kranjske ne sega ljubljansko slovensko obzorje! In to žalostno resnico potrdil je tudi „Pavliha“, hoteč izkoristiti jo proti „N. S.“!

Toliko povsem stvarno! O insinujacijah, kakor da je „N. S.“ zlezla pod vladin klobuk, ne rečeno niti besede. „Nova Soča“ stoji v odprtem boju proti domači vladi, kar je razvidno iz vsake njene številke, in kar so pričale mnoge zaplenbe. O tem vedó prav dobro naši čitatelji, v Ljubljani pa naj o nas mislijo, kakor se jim zljubi. Za ljubljansko milost se ne bomo poganjali in to v nikakem taborju, ki naj se le še nadalje, kakor doslej, pulijo za lase. Prav za potrebo bi dobili kakega Pretisa ali njegovega naslednika Rinaldinija, potem bi bili morebiti bolj pametni. Predobro se jim je menda začelo goditi, zato so postali preošabni; treba je zopet nekoliko šibe, da se strežejo in da bodo videli, kam jadrado po sedanji poti. Potem bi veliko uspešneje pomagali sebi, a tudi nam ob meji, ki smo v narodni borbi osamljeni in ki dandanes iz narodnega središča dobivamo le — polena pod nogo.

Pedagogiško društvo na Krškem vabi gg. učitelje, da bi v obilnem številu pristopili k temu jedinemu slovenskemu pedagogiškem literarnemu društvu. Ako se slovensko učiteljstvo ne odzove temu vabilu, bode odbor najbrže primoran, opustiti nadaljno izdavanje „Letnika“. Zajedno pozivlja odbor slovensko učiteljstvo, da po svoji moči pomaga boljšati gmotno stanje društva s tem, da seže po knjigah, katere ima odbor še v svoji zalogi. Društvo namerava izdati: „Jezikovnega pouka II. praktični del“, „Narozni nauk“, „Pouk o értežih v pomožni izdaji“ in „Navod za obrtno strokovno risanje“ itd.

Letnina „Pedagogiškem društvu“ znaša 1 gl. in 10 kr. za poštnino.

Naša „Eco“ hotela je nekaj odgovoriti na našo zadnjo notico, pa takó, da se stvari ne dotakne, dasi nekaj reče. Stara šola to! Ona si ne dá odrekati pravice do tega, da lahko popraša o tem in onem. Seveda ne! Pa tudi mi si ne damo odrekati pravice, da jo lahko krenemo po pristih, ako bo popraševala take reči, karere mora, bodisi sama najbolje vedeti (Strekel) ali pa o katerih se lahko prepriča, ker je naznanjeno, kam se je treba obrniti (Verrega). Da „Eco“ ne potrebuje od nas nikakih naukov, to vemo in tudi tega si nismo domišljali. Vemo pa tudi o njeni neizmerni domišljavosti o svojem katolištvu, kakor da je vzela nanj patent. Mi vsi drugi nismo nič proti njej! Konečno vedi, ljuba „Eco“, da Slovinci jako malo verujemo prijaznosti njeinih katolikov, katere mečemo v narodnem oziru s „Corrierovci“ v en koš; oboji so nam enako pravični, to se je že dokazalo! Zato od njih prav ničesa ne zahtevamo, kaj li se le, da bi povsod šli za nami! Doslej nam niso pomagali še nikjer, pač pa so nas ovirali in na cedilu puščali, ko bi najbolj potrebovali njih pomoči. Zato naj le bodo tudi v prihodnje tam, kjer so, Slovinci že opravimo tudi brez njih.

Schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 15.65 per Meter — glatt und gemustert (ca. 240 versch. Qual. : 2000 versch. Farben, Dessins ect.) vers. roben- und stückweise porto- u. zollfrei die Seiden-Fabrik G. HENNEBERG (K. u. K. Hofliefer.), ZÜRICH. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. (1)

Opeke iz cementa

Podpisaneec sem o svojem času naznačil svojo opeko iz cementa; priporočila jo je „Nova Soča“, na goriški razstavi pa je bila odlikovana ter dobila častno priznanje.

Opeke so naslednjih vrst:

Št. 1. stane 1 opeka 11 kr.; 1 kvadr. meter pokrije 10 opek; krije se lahko strmo ali splošno, kakor s korci; 1 kos tehta 370 gramov.

Št. 2 stane 10 kr. kos, na 1 kv. m jih gre 15; ker je to dvojnata kritba, stane 1 met. 40 kr. več.

Št. 3 stane 6 1/2 kr. kos, jih gre 20 na 1 kv. m.; izdelane so po domačem načinu.

Št. 4 štirivoglate ploče za tlak so tako močne, da težak voz lahko vozi po njih. Stanejo 25 kr. kos in jih gre 10 na 1 kv. m.; 1 ploča tehta 750 gr.

Št. 5. Sesterovoglate ploče za tlak; stane 25 kr. vsaka in jih gre 12 na 1 kv. m.; vsaka tehta 650 gr.; barvane 2 kr. več.

Št. 6. Vodovodne cevi iz cementa, v katerih se ohrani voda najbolj zdrava in mrzla, 1 meter dolgosti stane 95 kr.; odprtina 6 cm, t. j. 1 col; 1 m. dolgosti tehta 12 kilov. — Debelejše cevi so primerno dražje.

Da so moje opeke izvrstne, sposobne za vsako vreme in podnebje, prepriča se lahko vsakdo pri tistih gospodarjih, ki imajo hiše z njimi pokrite, n. pr. Ivan Mlekuž na Koritnici (pri Bolcu), Josip Zornik v Čezsoči, Ivan Vulč v Čezsoči itd. Čim bolj so te opeke stare, toliko boljše so!

Opek sem prodal že za več poslopj, na Tolminskem in Bolškem, pa tudi plošč za tlak. Priporočam se sl. občinstvu tudi zanaprej, zlasti zdaj, ko imamo čez Sočo železni most, da se blagó lahko prevaža.

Ivan Vulč,

v Čezsoči (pri Boleu)

izdelovalec opek, tlakov tu cevij iz cementa.

SARGOVE glicerri-nove posebnosti

Od kar so se iznašle in v rabo uvedle po F. A. Sargu so v rabi Nj-nega Veličanstva cesarice in drugih udov najvišje cesarske hiše, tako tudi na drugih knežjih dvorih. Priporočili so jih prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeisel, dvorni svetnik pl. Scherzer itd. itd. dvorni zobozdravniki Ithonas na Dunaju, Neister v Goti itd.

Glicerinovo milo v papirju, škatuljicah in desčicah. — Medeno-glicerino milo v kartonu. — Tekoče glicerino milo v steklenicah. — Toaletno-karbotno-glicerino milo. — Eucalyptus-glicerino milo. — Glycerin-lasol (pospešuje raščo las). — Kinnova glicerino pomada. — Glicerino krema. — Toaletna glicerina, itd. itd.

KALODONT { zdravniki preiskana zobna krema
F. A. Sarg's Sohn & Comp, k. u. k. Hoflieferant in Wien.

V Gorici na prodaj pri lekarjih G. B. Pontoni, A. pl. Giranconi, Kärner Braunitzer in Cristofaletti.

Visoko provizijo

pri dobri uporabi tudi stalno plačo plačamo agentom za razprodajo zakonito dovoljenih sredstev na obroke. Ponudbe na: Haupt-städtische Wechselstube-Gesellschaft Adler & Comp., Budapest.

HIŠA

v ulici Formica št. 28 v Gorici

se prodá.

Natančneje se poizvé pri uredništvu „Nove Soče“

JUTRI izide razprava Upravišnja in odgovori o uravnavi vrednote Prodajala se bo v vseh bukvarnah po 10 kr.

Kdor hoče pripravljati dobro kavo, kupi naj si

Oelz-ovo kavo.

Ölz-ova kava je najboljše kavino primesilo.

Ölz-ova kava nima v sebi hrušk, ne repe, ne sirupa.

Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

ZOBOZDRAVNIK

R. KOLL

z Dunaja

ustanovil se je v Gorici, posluje, izvršuje operacije in sprejema naročila na vsakršno delo v umetnem zobovju (amerikanski sistem) vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 6. popoldne pri dr. Pittamitz-u v ulici Dante (na desni strani ljudskega vrta).

Za ubožce: operacije brezplačno.

Jožef Kofol

bukvozevec v Cepovanu veže knjige lepó, trdno in po nizkih cenah. Zato se priporočá slov. občinstvu, da bi ga podpiralo z naročili v tej obrti.

ODVETNIK

dr. Adolf Gollob

se je preselil in imá svojo pisarnico odslej v Glediški ulici (Via del Teatro) št. 4 v prvem nadstropju.

LA

„Foncière“

Zavarovalnica v Pešti z glavnico in zalogom

za varščino v znesku 10 milijonov gld Zavaruje po zmernih premijah in prostih pogojih: proti škodam po požarju, strelu in eksplozijam;

proti škodam pri prevažanju blaga po suhem in mokrem; proti slučajnim nezgodam in na človeško življenje v vseh možnih kombinacijah.

Okrajni zastop v Gorici — Gosposka vliča št. 16. Zastopnik: Ernest Stecker.

Cognac - Quint - Extract.

To priznano posebnost priporočam za hipno izdelovanje izbornega in zdravega konjaka, katerega ni razločevati od pravega francoskega konjaka. Cena za 1 kilo (ki zadošča za 100 litrov konjaka) 16 gld. Navod se prilaga brezplačno. Za najboljši uspeh in zdrav izdelek jamčim.

Špirit se prihrani z mojo neprekosljivo pokrepilno esenco za žganjine; ona dajo pijčam prijeten rožok okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gld. 50 kr. kilo (za 600-1000 Litrov) z navodilom vred.

Racun teh posebnosti pripravam vsi esence za izdelovanje rumá, silovke, zelenjinskih grenčič in vseh izbornih likerjev, spiritozov, kisa in vinskoga kisa s prekoslivo izbornosti. Navodi se prilagajo brezplačno.

Čeniki poštnine prosto — Za zdrave izdelke se jamči. — **Karol Filip Pollak** — Essenz-Specialitäten-Fabrik in Prag. — (Dobri zastopniki se iščejo.)

Uzorcji na vse kraje poštnine prosto

Priznana najboljša moderna SUKNA,

pristna, trdna in cene vredna, za obleke in vsak namen, razpošilja proti povzetju zasebnikom in krojačem za spomladansko in poletno rabo založnica c. kr. priv. tovarnice sukna in volnena blaga

Moriz Schwarz

Zwittau (Mähren).

Vsa sukna za uniforme, vojaška sukna in občinski, lodni proti dežju in tovska sukna. Črni perieni in doskins za salonska oblačila; telovniki iz piketa in svile, Sukna za livreje in biljarde. Ostanke prodajajo se po ceni, toda od teh se uzorcji ne pošiljajo.

Gospodom krojačem pošiljam nefrank. na posodo prav lepe knjige z uzorcji.

Preskušena zobna sredstva.

Alveolar - Kapljice za zobe Cena steklenici 50 kr.
Alveolar - Ustna voda Cena steklenici 40 kr.
Alveolar - Zobna pasta Cena škatljici 70 kr.

Razpošilja vsak dan po pošti glavna zaloga **Kreisapotheke - Korneuburg b. Wien.**

Slavnemu občinstvu se priporočajo naslednji goriški trgovci, obrtniki, rokodelci in drugi:

Jernej Kopač na Solkanski cesti 9. izdeluje vsakovrstne vošene sveče Vseh vrst medeno pečivo V Gorici prodaja te sveče trgovec **A. Urbančič** v Gosposki ulici. — Prodaja jih tudi **Karolina Riesner** v Nunski ulici, ki izdeluje in prodaja tudi mrtvaške vence, cvetlice in druge podobne reči.

Anton Urbančič trgovec poleg **Orzana** v Gosposki ulici prodaja raznovrstno drobno in manufakturno blago, sukno in drugo blago za moške in ženske obleke ter **Kopačeve** sveče.

Ivan Druša na Travniku ima bogato zalogo vsakovrstnega USNJA ter raznega orodja in potrebščin **za čevljarje** Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina, in ima **DOMAČO KUHINJO** Cene prav zmerne

Anton Jerkič fotograf v Gorici v ulici sr. Klare.

Blaž Bitežnik KAMNOSEK v Vrtni ulici št. 24, na dvorišču nasproti pošte, ima vedno v zalogi nagrobne spominke, izdeluje oltarje, kipe, prižnice, vodotoke, itd. po svojih izvornih načrtih

Ivan Howanski čevljar v Gosposki ulici med **Orzanim** in **Urbančičem**.

Ivan Kavčič veletržec na Kormu ima zalogo **STEINFELDSKE PIVE** v sodčih in steklenicah ter žita, moke in otrobij.

G. Likar v Gorici **Semeniška ulica št. 10,** **PRODAJA** mašne in šolske knjige in sv. podo-be, tiskovine za županije in duhovnije iz Hilarijanske tiskarne, papir za uradno in zasebno rabo in raznovrstne pisarske in šolske potrebščine po mogoče nizkih cenah.

Staroznano gostilnico „pri Lizi“ v Kapucinaki ulici (Rabatišče) št. 2 ima zdaj v najemu

Franc Bizjak, ki toči izborna in naravná vina, ima dobro domačo kuhinjo ter sobe za prenočišča. Cene so zmerne. — Tukaj se shajaljšče Slovencev iz spodnje Vipavske doline.

Ivan Bajt krojač v Nunski ulici št. 14, v hiši Hilarijanske tiskarne.

Ivan Cijan krojač v Nunski ulici št. 13 se priporočá svojim rojakom v mestu in na deželi,

Tiskarna Ant. M. Obizzi-ja priporočá se slov. občinstvu za vsakovrstna dela, ki spadajo v tiskarsko stroko. V zalogi ima vedno vse tiskovine za duhovske, županske in druge urade. — Cene zmerne. — Čeniki vsakemu na razpolago.

Goldinarjev 5-10 na dan gotovega zasluzka brez glavnice in rizike ponujamo vsakemu, kdor se hoče pačati s postavno dovoljenimi **grečkami** in **državnimi papirji** — Ponudbe, pod naslovom „Srečke“ je pošiljati: Annoncen-Expedition **J. Danneberg** Wien, I., Kumpfgasse.

Novosti!

Srajca za hribolazce

tkana, iz najboljše snovi, enobarvna ali črtasta, s širokim prvitim ovratnikom in 2 žepi, popol. velikost, izborno izdelana po gld. 120

Svilen pas 1 meter dolg, 6 cm širok, s prosebrbnjeno dvoakašto zapono 50 kr. kos

Klobuk za hribolazce iz najb. klobučevine s širokim svilenim trakom 2 gld. Zavrtnice za hribolazce 3 kosi za 1 gld.

razpošilja proti povzetju

Emil Storch

Wien, I. Salzgasse N.o 137

Naravne mineralne vode iz raznih studecev.

Kemični, farmacevtski in drogerijski izdelki najbolj čislane domače in tuje zdravilake posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z železom ali železnim jodom. Najčistejše žvepleniklo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.

Zdravila za živino: konjski cvet, konjski prašek, goveji prašek. Homeopatična zdravila.

prodaja

novoustanovljena lekarna **Braunitzer** v Rabatišču št. 16. v najemu **Alojzija Gliubich-a**

Varstvo

proti živinski kugi, perčemu ognju pri prešičih, muham v hlevih, mrčesom vseh vrst, gnjilobi in odrevenenju lesa, hišnim in zidnim gobam, vlažnim zidovom, itd. itd.

daje jedino le priznani najboljši

Barthel-ov izvorni

carbolineum

ob enem najboljši in najcenejši orehovo-rjavo mazilo za lesene reči in zgradbe, katerim

dá 34 krat večjo terpežnost.

5 kg. po pošti gld. 1.50 100 kg. gld. 16. na Dunaju.

Strošek majhen — korist 1000kratna.

MIHAEL BARTHEL & Co.

Wien X. Keplerg, 20/30 (ustanov. 1781.)

Zaloga v Gorici pri **Antonu Mazzoli-ju**

Razgled, ki vse natančneje pové, brezplačno.

Čudovite kapljice sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava do-brodajna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kralju najtrudovratnijš, želočne bolezni. Prav izvr-

stno vstrezajo zoper hemorojle, proti holez-nim na jetih in na uranici, proti črevs-nim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, ho-žjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljatve pa edino v lekarnici **Cristofoletti** v Gorici, v **Tystu** v lekarni **C. Zanetti** in **G. B. Rovis**, v **Ljubljani** v lekarni **U. pl. Trnkoczy G. Piccoli**, in **Ljud. Grečelna** „pri Mariji pomagaj“; v **Postojni** v lekarni **Baccarich**, „**Ajdovščini** v lekarni **Sapla**, v **Vipavi** v lekarni **Guglielmi**, v **Beljaku** dr. **Kumpf**.

I steklenica velja 30 kr.

NB. Varovati se je treba mavisikah balzamov, katere sijočno oznanjajo in priporočajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo žleзде in žilce, da nastanejo lahko hudi in nevarni nasledki.